

Konsernijohtaja Kirsi Leivonen
Pohjois-Karjalan hyvinvointialue

Pyyntö konserniohjeen mukaisesta ennakkokäsityksestä

Polkka-Pohjois-Karjalan tukipalvelut oy pyytää Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen konsernijohtajalta ja/tai aluehallitukselta konserniohjeen kohdan 5.5 asiakohtien 12 ja 18 mukaisen ennakkokäsityksen seuraavasta:

Polkka-yhtiön tilinpäätös 2023 tulee päätymään noin 1,3 miljoonan euron suuruiseen tappioon. Yhtiön taseessa on aiemmilta tilikausilta tappiota 0,4 me ja vuoden 2023 jälkeen siis yhteensä 1,7 me. Yhtiön osakepääoma on 2,5 me. On mahdollista, että yhtiön oma pääoma painuu negatiiviseksi jo kuluvan vuoden aikana.

Taustaa

Polkka ei ole hinnoitellut riskejä omistajien ja yhtiön välisiin sopimuseuroihin eikä rakentanut tulokseen perustuvaa puskuria taseeseen. Sopimushinnoittelu on perustunut puhtaasti yhtiön kustannuksiin. Tässä on luotettu omistajiin uskoen, että keskinäinen hinnoittelu voi tarvittaessa olla joustava molempiin suuntiin.

Polkka-yhtiön toimintaa kuvaa systemaattinen kehittäminen ja tehostaminen. Työn hyöty on kohdennettu suoraan yhtiön aiempien vuosien kahden omistajan hyväksi. Siun sote kuntayhtymän toimintahistorian aikana tämän tehostamishyödyn euromäärä on yli 10 me. Hyvinvointialueen tarvitsemien tukipalveluiden kustannustaso olisi kuluvana vuonna noin 4 me sopimuseuroja korkeampi ilman yhtiön tehostustoimenpiteitä.

Tilivuoden 2022 tilanne

Tilivuoden 2022 tappio 0,5 milj. euroa syntyi pääosin hyvinvointialuemuutoksesta. Muutoksen mitta-kaava oli Polkka-yhtiössä historiallinen ja toiminnan volyyymi lähes kaksinkertaistui. Osa kuntien palvelutuotannon siirroista Polkkaan toteutettiin jo syksyllä 2022. Tilinpäätöstappiosta suurin osa muodostui muutoksen valmistelusta sekä toiminnan ja palveluverkon muutokseen liittyneistä kustannuksista. Siun sote kuntayhtymä ja hyvinvointialue huolehtivat muutoksen henkilöresursseista ja muista kustannuksista vain emo-organisaatioiden osalta. Osa vuoden 2022 tappiosta on rakenteellista hva-muutokseen liittyvää ja osa kertaluontoista ja näin ollen myöhempinä vuosina katettavaa.

Tilivuoden 2023 tilanne

Vuoden 2023 yhtiön ja hva:n välisen sopimuksen valmistelun pohjana oli kuntayhtymän ja kuntien vuonna 2017 sopima alihinnoittelu, joka ei perustunut kustannuksiin ja jota ei oltu korotettu kuntayhtymän toiminta-aikana. Kunnilta yhtiöön siirtyvän palvelutuotannon kustannuspohja jouduttiin yhtiössä arvioimaan ilman kuntien tietoja. Osa kunnista tavoitteli liikkeenluovutuksissa kustannushyötyä siirtyvien henkilöresurssien määrittelyssä.

Hyvinvointialuemuutoksen tuottamista ylimääräisistä kustannuksista huolimatta hyvinvointialue vaati Polkalta sopimushinnassa 0,5 me suuruista tehostamista ja talousarviotavoitteena 1,2 me lisätehostamista, joka ei kuitenkaan toteutunut.

Talouden suunnittelua vaikeutti 2023 voimakas inflaatio. Pitkäkestoisten hankintasopimusten takia yhtiön ostohintojen nousu alkoi kaikilla toimialoilla vasta viiveellä ja tulee jatkumaan pidempään kuin esim. kotitalouksien toimintaympäristössä. Käytännössä ostojen hinnat nousevat edelleen vuonna 2024.

Tilivuodelle 2023 kohdistui poikkeuksellinen kertaluontoinen eurovaikutteinen valtakunnallinen tesmuutos. Lomapalkkavelan laskennassa aiemmin käytetty lomataulukko poistettiin tes-neuvotteluissa. Laskentatapaa jouduttiin muuttamaan ja tämän seurauksena syntyi kertaluontoinen tulosta heikentävä muutosera, jonka suuruus on noin 0,6 me.

Polkan toimenpiteet

Polkan pitkäjänteisen kehitystyön sisältöjä ovat henkilöstöhyvinvointi, matala organisaatorakenne, tehokas aterioiden tuotantoverkko, uusien toimintatapojen suunnittelu, prosessien kehittäminen ja jatkuva parantaminen. Tulevaisuuden potentiaalia tavoitellaan robotiikalla.

Eurovaikuttavuutta tavoitellaan käymällä läpi mahdollisuuksia vähentää tehtävää työtä. Tähän etene- miseen vaaditaan kuitenkin hva:lta muutostahtoa.

Yhtiön tulevaisuus

Vuoden 2024 hva:n ja yhtiön väliset sopimuseurot määräytyivät hyvil-indeksin perusteella. Samalla tiedetään, että kustannustaso (palkat, raaka-aine- ja palveluostot) nousevat enemmän. Kun aiempien vuosien sopimuseuroissa on jo alimitoitusta edellä kuvatuista syistä, on tilanne muodostunut yhtiön kannalta kestävämmäksi.

Jos nykytilaan ei tehdä olennaisia muutoksia tai ne tehdään vasta loppuvuonna 2024, arvioidaan yhtiön kuluvaan vuoden tuloksen päätyvän suuruusluokkaan -1,5 me. Jos suunnitellut toimenpiteet saadaan nopeasti täytäntöön, on lopputulos suuruusluokkaa -0,5-1,0 me. Nollatulokseen pääseminen edellyttää nopeisiin toimenpiteisiin ryhtymistä sekä sopimuseurojen korotusta vastaamaan lähtötilanteen kustannustasoa. Aiemman tappion kattaminen vaatisi vielä enemmän.

Hyvinvointialueen kanssa on sovittu suullisesti, että palvelutarpeen kehityksessä tavoitellaan vähentämistä ja että kaikilla palveluverkon ja -tarpeen leikkauksilla ja kehitystoimenpiteillä pienennetään sopimushinnan ja kustannustason erotusta. Palvelutarpeen määrää ei yhtiö kuitenkaan pysty yksin muuttamaan ja tähänastiset suunnitellut yhteiset toimenpiteet ovat eurovaikutukseltaan vähäisiä.

Yhtiöllä on 7 kuntaomistajaa, joista 6 asiakkaita. Vuoden 2024 palvelusopimusten euromäärät on sovittu – toisin kuin hva:n kanssa - vastaavan tiedossa olevaa kustannusnousua ja/tai palvelutarpeen muutoksia. Osakeyhtiölain mukaan ei ole mahdollista kohdella pienomistajia tavalla, jossa enemmistöomistaja tavoittelee yhtiöltä systemaattista alihinnoittelua vähemmistöomistajien tappioksi.

Ennakkokäsityksen pyytäminen

Konserniohjeen mukaan tytäryhteisön tulee pyytää etukäteen ennakkokäsitys tuloksen käsittelystä ennen yhteisön hallituksen tilinpäätöskäsittelyä, jos tulos poikkeaa merkittävästi talousarvioista. Lisäksi ennakkokäsitystä on pyydettävä muusta tulokseen, pääoman tuottoon tai riskiin olennaisesti vaikuttava tapahtumasta.

Yhtiön alkuperäisessä talousarviossa 2023 tavoiteltiin nollatulosta. Toimintavuoden aikana muutetun talousarvion tulosarvio oli -0,6 me. Tilikauden 2023, kirjanpidon osoittama lopullinen tappio (ennuste 1,3 me) tullaan kirjaamaan kokonaisuudessaan voitto/tappiutilille.

Vuoden 2024 osalta yhtiöllä ei ole mahdollisuutta toimintaansa tehostamalla saavuttaa hva:n sopimuksella määrittelemää kustannustasoa. Yhtiö ehdottaa, että

- hyvinvointialue lisää ja vauhdittaa omia toimenpiteitään palvelutuotannon supistamiseksi
- hyvinvointialue tekee ja toimeenpanee välittömästi päätökset logistiikan toimialalla ehdotetuista hallinnollisista muutoksista
- yhtiön ja hyvinvointialueen välisen sopimuksen kokonaisuudet 2024 korotetaan kustannuskehitystä vastaavalle tasolle.

Ennakkokäsityksenä pyydetään kantaa em. ehdotuksen toteutusmahdollisuuksista tai vaihtoehtoisesti kantaa muista yhtiötä koskevista ratkaisuista.

Hannele Portman
toimitusjohtaja